

*Неля БОДАК,
студентка 4 курсу
факультету європейського права та правознавства
ДВНЗ «УжНУ»*

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглядається необхідність створення і офіційного закріплення єдиних міжнародних стандартів у сфері дистанційного навчання. Обґрунтовується доцільність таких нововведень та їх перспективи.

Ключові слова: міжнародні стандарти, міжнародне співробітництво, якісна дистанційна освіта, інноваційні технології, SCORM.

Час – дуже швидкоплинна річ, яка має свій вплив на все і всіх. Винятком не стало і сучасне суспільство, яке характеризується стрімким прогресом у всіх сферах життя, зокрема усім нам відомої мережі Internet, електронних, інформаційних та комунікаційних технологій, які мають великий вплив на організацію суспільного життя, охоплюючи його навіть найконсервативніші галузі, до яких і відноситься освітня діяльність. Відображення цих процесів ми можемо спостерігати у виникненні та активному поширенні нової форми освітньої діяльності – дистанційної освіти. Як і будь-яке нове явище, дистанційна освіта, потребує чіткого і детального вивчення, удосконалення, обговорення, співставлення з державними та міжнародними стандартами, що уже усталилися, а також напрацювання нових.

На сьогоднішній день в Україні відбувається досить інтенсивний процес інтеграції у світову економіку. Важливим фактором підвищення ефективності та якості вищої освіти, а відтак її конкурентоспроможності на європейському та

міжнародному ринках освітніх послуг є інтеграція освіти і науки. Одне із вагомих місць при цьому належить якісній підготовці спеціалістів світового рівня.

В країнах Західної Європи та Північної Америки значна частина фахівців проходить підготовку дистанційно, за допомогою дистанційних навчальних курсів, які створюють відповідні навчальні заклади. Популярність такої форми навчання, яка майже витісняє заочну, пов'язана з тим, що майбутні фахівці можуть навчатись без відриву від виробництва, мають гнучкий графік проведення занять, набувають додаткових навичок роботи з новими інформаційними технологіями – це окремі з численних переваг дистанційного навчання.

Актуальність дослідження визначається тим, що дистанційне навчання якнайкраще може забезпечити платформу для міжнародного співробітництва за допомогою міжнародних баз даних для електронного навчання.

Мета статті. Метою статті є аналіз вже існуючих стандартів, їх функціонування та обґрунтування необхідності створення єдиних міжнародних стандартів та закріплення їх на світовому рівні.

Аналіз досліджень і публікацій. Незважаючи на те, що поняття дистанційної освіти є відносно новим, існує вже достатньо робіт, присвячених дослідженню цього поняття. Серед вітчизняних дослідників слід виділити наступних : М. Головка, О.Скнар, В. Андрущенко, А. Концур, А. Колот, Г.Б. Міщенко, Г. Кузнецова, Т.Калугіна, Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, К. Корсак, А. Сбруєв, В.Ю.Биков, Т. Кушнір та інші.

Питання дистанційної освіти набуло широкого обговорення та дослідження не тільки на теренах нашої держави, а й за її межами. Велику увагу привертають праці таких зарубіжних дослідників, як: Ж. Вотье, М. Барб'є, П. Блош, Ф. Фенуй, Ж.Сансеви, Ж.-П. Жарус, Ф. Кривель, А.-Л. Фуше,

Ф. Демезьєр, Б. Фроман, А.Ведемеєр [6], Р. Деллінг, М. Мур, Дж. Боат, Дж. Даніель, Б. Холмберг, Р.Бел, Дж.Блумстук, Д. Кіган, Дж. Коумі та багато інших дослідників.

У зв'язку з необхідністю підтримувати співробітництво і обмін між представниками різних регіонів світу в міжнародному віртуальному просторі з'являється ідея створення єдиної глобальної мережі для всіх установ, пов'язаних з електронним навчанням і дистанційною освітою.

Сучасна система дистанційного навчання (СДН) повинна підтримувати роботу програмного забезпечення в будь-якій мережі, на будь-якій платформі, мати Internet-сумісний інтерфейс і зберігати дані у стандартизованому форматі збереження навчальної інформації. Серед цих вимог важливе місце займає опрацювання єдиного стандарту (формату) збереження навчаючих інформаційних ресурсів. В теперішній час прийнятий стандарт, в якому специфікації розроблені IMS Global Learning Consortium, Inc. (IMS), а технології розроблення програмних модулів описані асоціацією ADL (SCORM). Стандарти IMS та SCORM містять відкриті специфікації підтримки діяльності в рамках розподіленого навчання, такі, як розміщення та використання освітніх матеріалів, спостереження за прогресом учня, складання звітів про успішність учня та обмін записами про учнів між адміністративними системами [1, с.31].

IMS Global Learning Consortium (Instructional Management Systems Global Learning Consortium) – міжнародний консорціум, заснований у 1997р. і фінансований 110-ю організаціями-учасницями. Місія консорціуму – просування технологій e-Learning через розробку відкритих специфікацій. Специфікації розробляються експертами організацій-учасниць, після чого затверджуються Технічним комітетом і стають доступними громадськості на безоплатній основі; також не

передбачає винагороди використання специфікацій у комерційних продуктах. Більшість специфікацій описує обмін даними всередині освітніх систем, тому мають прив'язку у вигляді елементів мови XML, що дозволяє використовувати їх при створенні програмних інструментів e-Learning. Серед пріоритетних сфер інтересів IMS такі області, як контент (навчальні матеріали в електронному виді), опис процесу навчання, інформація про учасників процесу навчання, архітектура і компоненти систем навчання. Наразі консорціумом випущено 14 специфікацій, ще 4 знаходяться у стадії розробки. Назвемо найбільш важливі специфікації:

- Content Packaging (Упакування контенту)
- Metadata (Метадані навчальних об'єктів)
- Question and Test Interoperability (Взаємодія тестів і тестування)
- Enterprise (Підприємство)
- Learner Information (Інформація про того, кого навчають)
- Simple Sequencing (Прості послідовності навчання)
- Learning Design (Проектування навчання)
- Accessibility (Доступність навчальних об'єктів)
- Digital Repositories (Взаємодія цифрових репозитаріїв)
- Enterprise Services (Компоненти систем e-Learning)
- ePortfolios (Електронні портфоліо)
- General Web Services (Веб-служби e-Learning).

Багато специфікацій IMS були використані при розробці еталонних моделей, стандартів і національних профілів. Так, специфікації Content Packaging, Metadata і Simple Sequencing стали частиною еталонної моделі об'єкта контенту стандарту SCORM, специфікація Metadata лягла в основу стандарту IEEE LOM, а також увійшла до складу національних профілів Канади і Сінгапуру. Специфікація

Learner Information стала частиною профілю UKLea у Великобританії [1, с.33.]

На сьогодні специфікація IMS є найбільш підпорядкованою, що активно розвивається, ініціативою стандартизації в області e-Learning. Серед організацій-учасників IMS можна знайти корпорації Oracle, Microsoft, Cisco, Blackboard, WebCT; уряди Великобританії, Канади, Австралії, США; університети MIT, Carnegie Mellon, Berkeley, Stanford тощо.

SCORM розшифровується як Sharable Content Object Reference Model (Еталонна модель поділюваного об'єкта контенту) і є ініціативою асоціації ADL (Advanced Distributed Learning) проекту Міністерства оборони США, спрямованої на створення умов розробки повторно використовуваних об'єктів контенту для електронного навчання. Поточна версія SCORM 2004 містить у собі 3 специфікації IMS: Content Packaging, Metadata та Simple Sequencing. Крім того, у нього входить модель поведження об'єкта контенту в процесі відтворення, успадкована від більш старого стандарту AICC (Aviation Industry Committee on Computer-based training – Комітет Авіації по комп'ютерному навчанню)[2,с.221].

Таким чином, SCORM є об'єднуючим стандартом для специфікацій різних організацій, "устояних" і найбільш затребуваних ринком електронного навчання. Також SCORM – один із профілів специфікацій IMS. Створений з метою спростити закупівлю електронних курсів сторонніх виробників для армії США, SCORM сьогодні широко підтримується розробниками інструментів e-Learning у США і навіть у Європі. Наявність чітких критеріїв відповідності робить SCORM ідеальним для комерційних організацій, а наявність загальнодоступних програмних інструментів тестування виключає підтасовування фактів при виборі системи або контенту. Поточна версія SCORM є "обов'язковим мінімумом" підтримки специфікацій у нових

версіях програмних продуктів e-Learning. Як і специфікації IMS, SCORM є відкритим стандартом і доступним для використання безкоштовно. Однак для заяви сумісності створеного продукту (інструментарію або контенту) зі стандартом SCORM необхідно пройти відповідну сертифікацію.[1, с.34]

Вважаю, що для розвитку якісного та потужного дистанційного навчання, надзвичайно важливим, навіть необхідним є встановлення та офіційне закріплення єдиних міжнародних стандартів у цій сфері, які будуть забезпечувати інтегрованість навчальних матеріалів, поява можливості обміну навчальними матеріалами між ВНЗ в різних куточках світу і між країнами в цілому, оптимізація систем дистанційного навчання за рахунок дописування, редагування модулів з відкритим програмним кодом. Подібні стандарти існують вже на даний момент, але носять рекомендаційний характер (система Moodle).

Моя позиція полягає у тому, що їх треба узагальнити і офіційно закріпити на міжнародному рівні, адже це відобразиться на ефективній і якісній підготовці фахівців у тій чи іншій галузі, значно поліпшить рівень світової освіти і науки та соціально-економічну ситуацію й рівень життя міжнародної спільноти загалом.

Висновок повинен бути однозначним: якісній дистанційній освіті, згідно з міжнародними стандартами, як в цілому світі, так і в Україні – бути, перспективи її розвитку залежать від ініціативності вищих навчальних закладів – на державному рівні, та міжнародних організацій – на світовому, які в змозі сумісною працею та зусиллями надати цьому процесу значної ваги, повернути до нього увагу та запропонувати можливі шляхи його впровадження та вдосконалення.

Єдині міжнародні стандарти дистанційного навчання будуть ще однією «цеглинкою» у фундаменті

згуртованості, співпраці та об'єднання міжнародної спільноти в єдине ціле.

Список використаних джерел

- 1. Кравцов Г.М. Якісні характеристики технологічних платформ дистанційного навчання / Г. М. Кравцов, В. В. Одинцов // Інформаційні технології в освіті : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Херсонський держ. ун-т. - 2010. - Вип. 8. - С. 31-38.*
- 2. Кушнір Т. Інноваційні підходи до розвитку вищих навчальних закладів України в умовах формування єдиного європейського освітнього простору / Т.Кушнір // Геополітика України: історія і сучасність. – 2010. – Вип. 2. – С. 220-246.*
- 3. Мурасова Г.Є. Міжнародна співпраця вищих навчальних закладів у сфері дистанційної освіти / Г.Є. Мурасова // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. – 2011.- Вип.27.- С.196-200.*
- 4. Стефанчук Р.О. Перспективи розвитку правничої дистанційної освіти в Україні / Р.О. Стефанчук // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. Науковий часопис. - 2002.- Вип.3. - С. 12-15.*
- 5. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: Монографія. – К.: Атіка, 2008. – 684 с.*
- 6. Дуніна І.М. Дистанційна освіта у Франції та Болонський процес / І.М. Дуніна // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN3/07dimtbp.pdf>*